

EUROOPAN PARLAMENTTI

ERIKOISPAINOS

*PARLAMENTIN TYÖN SUUNNITTELUSTA
VASTAAVA OSASTO*

EUROOPPA-NEUVOSTON EPÄVIRALLINEN KOKOUS

16. huhtikuuta 2003

Ateenassa

PUHEMIES PAT COXin PUHE

03/S-2003

*Parlamentin puheenjohtajiston
pääosasto*

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2003)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2003)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\Athènes

PUHE

Euroopan parlamentin puhemiehen

Pat COXin puhe

Eurooppa-neuvoston epävirallinen kokous

16. huhtikuuta 2003

Ateenassa

Kirjallinen versio

Arvoisa puheenjohtaja

Laajentuminen etenee suunnitelmien mukaisesti. Voin ilokseni kertoa, että Euroopan parlamentti kannatti viime keskiviikkona pidetyssä äänestyksessä ylivoimaisella enemmistöllä sitä, että 10 ehdokasvaltion unionin jäsenyushakemukset hyväksytään. Laajentumista kannatti nyt yli 90 % Euroopan parlamentin jäsenistä. Kannatus oli sekä absoluuttisesti että suhteellisesti suurempaa kuin edellisten laajentumisten yhteydessä. Tuleva vuosi merkitsee laajentumisprosessin uutta vaihetta. Nyt päättävät kansat kansanäänestyksillä ja parlamentit ratifiointimenettelyjensä kautta. Euroopan unionin työ on saatu päätökseen.

Tähän mennessä kansanäänestys on järjestetty kolmessa ehdokasvaltiossa – Maltassa, Sloveniassa ja Unkarissa. Onnittelen parlamentin nimissä näiden maiden johtajia saaduista tuloksista. Edessä on kuitenkin vielä tärkeitä kokeita. Pyytäisin Teitä myös varmistamaan, että kansalliset parlamentit etenkin jäsenvaltioissa noudattavat ratifiointiaikataulua, jotta toukokuun 1. päivään 2004 asetettu määräaika voitaisiin pitää.

Rohkeat taloudelliset, poliittiset ja sosiaaliset uudistukset, joita ehdokasvaltiot ovat tehneet Berliinin muurin kaaduttua, sekä demokratian ja markkinatalouden rakentaminen ja yhteisön säännösten omaksuminen ovat vaatineet uhrauksia, lujuutta sekä kärsivällisyyttä.

Valmistelukunta, johon ehdokasvaltiot osallistuvat, on meidän panoksemme uudistusprosessiin, ja se on olennaisen tärkeä ja välttämätön tekijä pyrittäessä toimivaan 25 jäsenvaltion unioniin. Myös meidän on osoitettava rohkeutta sekä tervettä kykyä kompromisseihin.

Jo ennen Nizzan sopimuksen hyväksymistä parlamentti äänesti lokakuussa 2000 periaatteessa Euroopan perustuslain puolesta ja kehotti perustamaan asiaa käsittelevän valmistelukunnan. Monien mielestä tämä oli pelkkää utopiaa. Vähitellen ajatus valmistelukunnasta sai kuitenkin yhä enemmän kannatusta. Nizzan jälkeen olimme jo vakuuttuneita siitä, että se oli välttämätön.

Valmistelukunta on osoittautunut onnistuneeksi tavaksi työskennellä. Se on herättänyt julkista keskustelua. Sen avulla on voitu tehdä johtopäätöksiä, jotka ovat usein olleet radikaalimpia kuin Amsterdamissa ja Nizzassa saadut tulokset. Se on toiminut avoimesti. Ja se on saanut pyörät pyörimään.

Yleisesti ollaan samaa mieltä tavoitteesta: perustuslaillinen sopimus. Perusoikeuskirja sisällytetään perustamissopimukseen. On päästy yksimielisyyteen lainsäädäntömenettelyjen yksinkertaistamisesta. Oikeus- ja sisäasioita koskevan työmme tarkoituksena on parantaa tehokkuuttamme asiassa, joka on päivittäin hyvin tärkeä Euroopan kansalaisille, ja kansallisilla parlamenteilla on yhä tärkeämpi rooli toissijaisuusperiaatteen toteuttamisessa. Rohkeutta ja kunnianhimoa, jota valmistelukunta on osoittanut työnsä alusta lähtien, on pidettävä yllä. Emme pääse huomisen Eurooppaan vain tuijottamalla perustamissopimusten nykyisiä määräyksiä. Tarvitaan lisäponnistuksia ja valmiutta kompromisseihin.

Viime kädessä tulosta arvioi suuri yleisö. Kansalaisemme eivät liiemmin piittaa institutionaalisesta teoriasta. Päätöksentekomekanismit, nimittämismenettelyt, toimielimet sekä niiden väliset suhteet eivät herätä heissä kiinnostusta. Kansalaiset arvioivat valmistelukunnan loppuraporttia muutaman hyvin yksinkertaisen kysymyksen avulla. Toimiiko se? Auttaako se meitä toimissamme? Edistääkö se hyvinvointia? Parantaako se turvallisuutta? Lisääkö se vaikutusvaltaamme maailmassa? Onko se tehokas? Onko se ymmärrettävä? Ja koska olen parlamentaarikko, uskon kansalaisten kysyvän ennen kaikkea: sijoittaako se demokratian, laillisuuden ja avoimuuden sen Euroopan ytimeen, jota nyt rakennetaan?

Valmistelukunnan on siis käsiteltävä toimieliimiä, mutta toimielimet ovat vain osa kokonaisuutta. Olemme kuitenkin nyt tässä vaiheessa, ja Te, arvoisa puheenjohtaja, olette esittänyt meille joitakin olennaisia kysymyksiä. Haluaisin esittää yhden yleisen huomion. Lähtökohtanamme on vankka tuki yhteisömetodille, mitä ilman unioni ei olisi saavuttanut tähänastista edistystä yhdentymisprosessissa.

En voi antaa parlamentin puolesta yksinkertaista ja täydellistä vastausta esittämiinne kysymyksiin, ja tähän on erittäin hyvä syy. Parlamentti on tehnyt osuutensa. Emme ole laatineet luonnosta perustuslaiksi; sen tekeminen kuuluu itse valmistelukunnalle. Jäsentemme osallistuminen on täysipainoista. Emme pyri väkisin tiettyyn tulokseen, ja tiedämme, että kompromissit ovat olennaisen tärkeitä, jos valmistelukunnan halutaan onnistuvan. Voin kuitenkin kertoa Teille jonkin verran siitä, mitä kollegani ajattelevat esiin tuomistanne keskeisistä kysymyksistä.

Eurooppa-neuvoston ja muiden neuvostojen puheenjohtajuuden jatkuvuudesta haluan ilmaista itseäni selvästi. Jos pyritään tekemään neuvostosta entistä tehokkaampi, niin että asioiden käsittelyä neuvostossa valmisteltaisiin entistä paremmin ja jotta neuvoston päätöksiä seurattaisiin tarkoin, kukaan tuskin vastustaa tällaista tavoitetta. Jos unionille ehdotetaan vahvaa presidenttiä – ääneen lausumaton kysymyksenne, arvoisa puheenjohtaja – joka paitsi toimisi Eurooppa-neuvoston puheenjohtajana, myös johtaisi unionia sisäisesti ja edustaisi sitä sen ulkopuolella, esiin nousee joukko kysymyksiä. Miten presidentin toimet sovitettaisiin komission puheenjohtajan toimiin? Kuka valitsisi ja kuka voisi erottaa hänet? Millainen olisi unionin presidentin ja ulkoministerin välinen suhde? Kenelle kuuluisi tällaisen korkean viran valvonta? Kenelle ja kenen kautta tällaisen viran haltija olisi demokraattisesti vastuussa julkisella ja avoimella tavalla? Demokratia on tärkeä asia. Jos uusia virkoja luodaan, niillä on oltava demokraattinen perusta.

Neuvoston on uudistettava itsensä samoin kuin kaikkien muidenkin toimielinten. Neuvoston puheenjohtajuuteen tarvitaan ehkä hyvinkin nykyistä parempaa jatkuvuutta. Jos unioniin perustetaan uusi ylin presidentin virka, vaarana on, että herätetään odotuksia, joita ei voida täyttää sekä pelkoja, joita ei voida hälventää. Samalla huolenaiheena on toimielinten välinen tasapaino.

Toinen esittämistänne kysymyksistä, arvoisa puheenjohtaja, koskee Euroopan komission kokoa ja kokoonpanoa. Monet parlamentissa ovat sitä mieltä, että kaikkien jäsenvaltioiden tulee olla edustettuina kaikissa toimielimissä. Jos haluamme, että komissio on vahva, ja jos haluamme vahvistaa sen legitiimiä toimivaltaa EU:n politiikan toimeenpanoa koskevien vaikeiden päätösten tekemisessä, jäsenvaltioiden julkinen mielipide vaatii, että pöydässä istuu kaikkien valtioiden edustajia. Jäsenmäärältään paljon nykyistä suurempi komissio edellyttäisi kuitenkin lisää sisäisiä uudistuksia ja uudelleenjärjestelyjä.

Mitä tulee komission puheenjohtajan nimittämiseen ja toimivaltaan, kannatamme ajatusta, jonka mukaan puheenjohtajan valitsee parlamentti eivätkä eri toimielimet yhdessä. Sama koskee koko komission hyväksymistä. Parlamenttimme on vähemmistöjen parlamentti, jossa mikään ryhmä ei voi yksin saada ehdotonta enemmistöä. Siksi uskon, että äänestys, jossa vaadittaisiin parlamentin kaikkien jäsenten enemmistöä, riittäisi turvaamaan komission puheenjohtajan puolueettomuuden ja riippumattomuuden. Neuvoston antama hyväksyntä lisää nimityksen legitiimiyttä. Olennaista on kuitenkin, että komission puheenjohtajan toimivalta, puolueettomuus ja riippumattomuus taataan etenkin komission muita jäseniä nimitettäessä. Komission puheenjohtajalla on myös oltava oikeus jakaa ja muuttaa komission jäsenten vastuualueita sekä erottaa komission jäsen, jos siihen on aihetta. Todellisen puolueettomuuden ja riippumattomuuden takaa nimenomaan tällainen puheenjohtajan toimivalta eikä suinkaan menettely, jolla hänet nimitetään.

Neuvoston puheenjohtaja Simitis on kysynyt meiltä neuvoa unionin ulkoministerin nimittämisestä ja toimivallasta. Parlamentti kannattaa ajatusta siitä, että korkean edustajan ja ulkosuhteista vastaavan komission jäsenen toiminnot sulautetaan yhteen. Haluamme fuusiota, emme sekasortoa. Tämä tavoite on mahdollista saavuttaa, jos tuleva ulkoministeri on neuvoston ehdotuksesta ja komission puheenjohtajan suostumuksella valittu komission jäsen, josta Euroopan parlamentti äänestää täysistunnossaan, kuten muistakin täytäntöönpanovaltaa käyttävistä ja talousarviovastuita kantavista komission jäsenistä.

Haluan mennä vielä pitemmälle. Toimintakykyisellä ulkoministerillä on oltava käytössään riittävät diplomaattiset, tekniset ja taloudelliset resurssit. Mutta koska ulkopoliittikka on ennen kaikkea hallitusten välistä politiikkaa, ilman jäsenvaltioiden selkeää poliittista tahtoa ministeri, koko hallintokoneisto ja menettelyt ovat tarkoituksettomia. Ilman jäsenvaltioiden tahtoa ulkoministeri jää ilman ulkopoliittikkaa ja on pelkkä korkea-arvoinen viranomainen, jolla on paljon tavoitteita, mutta joka on toimintakyvyltään heikko.

Asian ratkaisu ei voi odottaa perustuslain luonteisen sopimuksen ratifiointia. Tässä vaiheessa on tärkeää unohtaa erimielisyytemme Irakin konfliktin yhteydessä. Vaikka yksi jäsenvaltioista oli voimakkaasti sitoutunut sotilaallisiin toimiin, kaikkien jäsenvaltioiden on nyt yhteistuumin, päättäväisesti ja mahdollisimman kiireisesti, sitouduttava jälleenrakennukseen ja uusien hallintorakenteiden luomiseen YK:n välityksellä.

Lähi-idän rauhansuunnitelma on julkistettava, Länsi-Balkanin strategia määriteltävä, ja on kehitettävä uutta naapuruuspolitiikkaa. Jälleen kerran on todettava, että näissä asioissa emme voi odottaa perustuslain kaltaista sopimusta. Euroopan on valmistauduttava yhtenäiseen edustukseen maailman areenoilla. Perustuslaki voi antaa meille vain keinot. Todelliseen tavoitteeseen päästään vain Eurooppa-neuvoston tasolla keskitetyllä johtajuudella.

Mitä tulee ajatukseen Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden parlamenttien kongressista, meidän on jälleen esitettävä tuttu käytännön kysymys: "mitä varten"? Valmistelukunta esittää hyödyllisiä ajatuksia siitä, miten jäsenvaltioiden parlamentit vahvistaisivat toissijaisuusperiaatteen valvontaa. Puhuessamme parlamentaarista ulottuvuudesta perustuslain onnistumisen välttämättömänä edellytyksenä emme ole koskaan viitanneet pelkästään Euroopan parlamenttiin. Eurooppalaista demokratiaa pystytään vahvistamaan, jos se nähdään ehjänä vastuullisuuden ketjuna, jonka joka tasolla on oma tehtävänsä: jäsenvaltioiden parlamenteilla, joiden asemaa valmistelukunta haluaa vahvistaa ja jotka valvovat hallitusten toimia; Euroopan parlamentilla, joka valvoo komissiota, säätää lakeja yhdessä neuvoston kanssa ja päättää talousarviosta.

Ette ehkä ole tietoisia, missä määrin jäsenvaltioiden parlamentit ja Euroopan parlamentti työskentelevät yhdessä ulkoasioissa ja talous- ja raha-asioissa, samoin perussopimusasioiden yhteydessä: kuluneena vuonna on jo järjestetty 40 valiokuntatason kokousta.

Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden parlamenttien välisen yhteistyön tuomasta lisäarvosta on olemassa yksi näyttävä esimerkki: itse valmistelukunta. Meidän mielestämme valmistelukuntamallia – jäsenvaltioiden parlamenttien jäsenet, Euroopan parlamentin jäsenet, hallitukset ja komissio – olisi käytettävä tulevan perustuslaillisen uudistuksen mallina, Laekenin jälkeisen kehityksen perusteella.

Arvoisa puheenjohtaja, olen yrittänyt nyt parhaani mukaan vastata esittämiinne kysymyksiin. Seuraavaksi haluan ottaa esiin muutaman asian, joista Te ette kysyneet.

Ensinnäkin uudessa perussopimuksessa on mainittava, että neuvosto toimii lainsäätäjänä täysin avoimesti ja läpinäkyvästi lainsäädäntöprosessin kaikissa vaiheissa.

Nizzassa päätettiin neuvoston laajentumisen jälkeisestä äänestysmenettelystä, mutta suoraan sanoen sitä ei moni ymmärtänyt eikä siihen ollut kukaan tyytyväinen. Jouduin henkilökohtaisesti hallitsemaan näitä monimutkaisia kiemuroita Irlannissa järjestetyn kahden Nizzan sopimusta koskevan kansanäänestyksen aikana. Menettelyjämme on selvennettävä yleisölle. Euroopan parlamentti on asettunut sille kannalle, että neuvoston päätöksenteon legitimiys taataan, jos unionin väestön enemmistöä edustavat jäsenvaltiot äänestävät yksinkertaisella enemmistöllä. Tämä kaksinkertainen enemmistö on sellainen toimenpide, joka voisi yhdessä kaikissa toimielimissä olevan kaikkien jäsenvaltioiden edustuksen ja neuvoston toiminnan jatkuvuuden lisäämisen kanssa sovittaa yhteen kaksi ilmeisen erilaista näkökantaa: toisaalta jotkut pienemmistä jäsenvaltioista pelkäävät jäävänsä suurempien jäsenvaltioiden etujen jalkoihin ja toisaalta suuremmat jäsenvaltiot pelkäävät pienempien jäsenvaltioiden koalition tyrmäystä.

Säröjä valtioiden ja etupiirien välisiin suhteisiin syntyy vain, kun ne pelkäävät, aiheesta tai aiheetta, ettei niiden kantoja oteta huomioon. Nyt on aika, ja tämä on siihen oikea paikka, kuunnella ja keskustella ymmärtäen ja kunnioittaen toinen toisensa mielipiteitä. Pyrkikäämme kehittämään Eurooppaa sen yhtenäisen vahvuuden pohjalta, älkäämme korostamalla heikkouksia viekö moneen heikkoon Eurooppaan.

Toinen olennainen asia on, että meillä oli ongelmia aina viimeviikkoiseen äänestykseen asti laajentumisen taloudellisista seurauksista. Löysimme ratkaisun, kiitos puheenjohtajavaltio Kreikan, komission ja parlamentin budjettivaliokunnan ponnistelujen. Yhtä lailla meidän tulee valmistelukunnassa löytää ratkaisu vuotuisen talousarvioon ja tulevien vuosien talousarvion linjauksiin, ottaen huomioon sekä neuvoston että parlamentin talousarvioon liittyvät valtaoikeudet.

Arvoisa puheenjohtaja, Euroopan parlamentin kanta on, että on pitäydyttävä siinä aikataulussa, josta päätettiin Kööpenhaminassa ja jonka mukaan valmistelukunnan työn on määrä päättyä kesäkuussa. Viivyttelyllä ei saavuteta mitään, ja riidanalaiset asiat ovat kaikkien tiedossa. Valmistelukunnan työssä on imua, joka uhkaa heiketä, mikäli aikataulua nyt myöhennetään. Irakin tilanteen unionissa aiheuttaman epäjärjestyksen jälkeen valmistelukunnan työn pitkittäminen olisi väärä signaali. Se kertoisi kansalaisille, että olemme epäröivällä kannalla unionin tulevaisuuden suhteen. Valmistelukunnan saatettua työnsä loppuun seuraa hallitusten välinen konferenssi. Sen työ on puolestaan saatava päätökseen hyvissä ajoin ennen Euroopan parlamentin vaaleja, jotta äänestäjät tietävät, millaisia tulevaisuudennäkymiä unionilla on, samoin kuin parlamentilla, jonka he valitsevat.

Kun valmistelukunta aloitti työnsä, Financial Times kirjoitti, että presidentti Giscard d'Estaingilla on työläänä tehtävänä ”luotsata alus, joka ei ole aiemmin ollut vesillä ja jossa on kokematon miehistö, ilman merikarttoja satamaan, jonka sijainnista ei kukaan ole täysin varma”.

Nyt kun olen kuullut, että presidentti Giscard d'Estaing harkitsee vievänsä ensi kuussa valmistelukunnan puheenjohtajiston sananmukaisesti purjehtimaan, laatimaan lopulliset luonnokset Euroopan uudeksi perustuslaiksi, haluan todella toivottaa Teille, arvoisa puheenjohtaja ”suotuisaa purjehdusta, ja onnea matkaan!”.